

เอกสารความรู้สำหรับผู้ป่วย/ผู้รับบริการ

เรื่อง การผ่าตัดเลาะเนื้องอกกล้ามเนื้อมดลูกผ่านหน้าท้อง (Myomectomy)

เอกสารหมายเลข	IC 64-010
จัดทำโดย	คณะอนุกรรมการเวชศาสตร์การเจริญพันธุ์ พ.ศ. 2562-2564 คณะอนุกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2562-2564
วันที่อนุมัติต้นฉบับ	23 กรกฎาคม พ.ศ. 2564

เนื้องอกมดลูก มีลักษณะแตกต่างกัน 3 ชนิดคือ เนื้องอกในโพรงมดลูก เนื้องอกที่กล้ามเนื้อมดลูก และเนื้องอกจากเยื่อโพรงมดลูกแทรกในกล้ามเนื้อมดลูก การรักษาด้วยการผ่าตัดเลาะก่อนเนื้องอกดังกล่าว ออก คือ การรักษาด้วยการผ่าตัดที่ยังสามารถเก็บรักษามดลูกไว้กับผู้ป่วยได้

การผ่าตัดเลาะเนื้องอกกล้ามเนื้อมดลูกผ่านหน้าท้อง ทำได้ 2 วิธี คือ

1. การผ่าตัดเปิดหน้าท้อง คือ การที่แพทย์ลงแผลผ่าตัดที่บริเวณส่วนล่างของช่องท้องโดยมีความยาวของแผลประมาณ 5-10 เซนติเมตร แล้วทำการตรวจหาก้อนเนื้องอก จากนั้นจึงผ่าตัดเลาะเอาก้อนเนื้องอกออก

2. การผ่าตัดผ่านกล้อง คือ การที่แพทย์ใส่กล้องส่องช่องท้องทางสะดือโดยกรีดผิวหนังเป็นแผลเล็ก ๆ ที่มีความยาวประมาณ 1 เซนติเมตร โดยทั่วไปมักจะมีการเปิดแผลเล็ก ๆ ที่มีความยาวประมาณ 0.5-1.5 เซนติเมตร อีก 2-3 แผลที่บริเวณท้องน้อยเพื่อใส่เครื่องมือช่วยให้แพทย์ทำการตัดเนื้องอกเป็นชิ้นเล็ก ๆ ผ่านออกมาทางแผลดังกล่าว

การเตรียมตัวก่อนผ่าตัด

1. ท่านจะได้รับการถามประวัติ ตรวจร่างกาย และส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการที่เหมาะสม
2. ได้รับคำแนะนำและลงนามยินยอมรับการผ่าตัด
3. งดรับประทานอาหารและดื่มน้ำอย่างน้อย ประมาณ 6-8 ชั่วโมงก่อนการผ่าตัด
4. ได้รับการประเมินสุขภาพและความพร้อมของร่างกายเพื่อวางแผนให้การระงับความรู้สึกขณะผ่าตัดจากวิสัญญีแพทย์

ขั้นตอนการผ่าตัด

ผู้ป่วยที่จะรับการผ่าตัดจะนอนหงายบนเตียง และวิสัญญีแพทย์จะทำการให้ยาระงับความรู้สึกสำหรับการผ่าตัด

ในการผ่าตัด แพทย์จะทำการตรวจประเมินมดลูก ท่อนำไข่ รังไข่ และความผิดปกติในอุ้งเชิงกราน หลังจากนั้นจะทำการเลาะเนื้องอกกล้ามเนื้อมดลูกออกจากมดลูกของผู้ป่วย และเนื้องอกนี้จะถูกส่งตรวจทางพยาธิวิทยาต่อไป เพื่อยืนยันการวินิจฉัยโรค ทั้งนี้หากมีการพบความผิดปกติอื่น ๆ เช่น พังผืดในช่องท้อง หรือเยื่อบุโพรงมดลูกเจริญผิดที่ แพทย์จะทำการเลาะหรือจี้ด้วยไฟฟ้าเพื่อทำลายรอยโรคให้ได้มากที่สุด โดยเก็บรักษาอวัยวะส่วนที่ปกติไว้ หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งหมด แพทย์จะทำการตรวจหาจุดเลือดออกและทำการหยุดเลือด ก่อนเสร็จสิ้นการผ่าตัด

ภายหลังการผ่าตัด

ผู้ป่วยอาจรู้สึกมึนงง เวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน อันเป็นผลจากการดมยาสลบ ซึ่งอาการเหล่านี้จะดีขึ้นตามลำดับ ส่วนอาการปวดแผล หากมีอาการปวดมาก สามารถแจ้งและขอยาแก้ปวดได้ตามแพทย์เห็นสมควร ผู้ป่วยอาจมีไข้ต่ำ ๆ ได้ แต่ไม่ควรมียาปฏิชีวนะหรือยาแก้ปวดเกิน 39 องศาเซลเซียส ไม่ควรมีเลือดซึมออกจากแผลหรือเลือดออกจากช่องคลอดปริมาณมาก หากมีอาการดังกล่าวควรแจ้งให้แพทย์ทราบหรือรีบกลับมาโรงพยาบาล

ข้อจำกัดการผ่าตัดเลาะเนื้องอกกล้ามเนื้อมดลูก

1. อาการปวด หลังการผ่าตัดควรจะดีขึ้น แต่ในบางครั้งอาการปวดอาจเกิดจากพังผืดหรือรอยโรคอื่นในช่องท้อง จึงอาจจะทำให้อาการปวดก่อนการผ่าตัดไม่หายไปทั้งหมด
2. อาการเลือดออกผิดปกติ หลังการผ่าตัดควรจะดีขึ้น แต่อาจจะไม่หายไปทั้งหมด หากผู้ป่วยมีรอยโรคอื่นร่วมด้วย
3. ในกรณีที่แพทย์ตกลงผ่าตัดผ่านกล้อง แล้วพบว่าก้อนมีขนาดใหญ่มากเกินไป หรือมีรอยโรคอื่นทำให้ผ่าตัดสำเร็จได้ยาก หรือจะเกิดผลเสียแก่ผู้ป่วย แพทย์จะเปลี่ยนมาทำการผ่าตัดแบบเปิดหน้าท้องแทน
4. บางกรณีที่มีการผ่าตัดซับซ้อน เช่น มีเลือดออกจำนวนมาก มีรอยโรคจำนวนมาก หรือขึ้นเนื้อมีโอกาสเป็นมะเร็งสูง แพทย์อาจมีความจำเป็นต้องตัดมดลูกออกเพื่อรักษาชีวิตผู้ป่วย

ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นจากการผ่าตัด

1. ความเสี่ยงจากการดมยาสลบและการระงับปวด ได้แก่ การแพ้ยา ชัก หรือเสียชีวิต แต่เกิดขึ้นได้น้อยมาก
2. ความเสี่ยงจากการเสียเลือดมากขณะผ่าตัด ซึ่งอาจจำเป็นต้องให้เลือดทดแทน

3. ความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายต่ออวัยวะข้างเคียง เช่น ตับ ม้าม กระเพาะอาหาร ลำไส้ ท่อนไต กระเพาะปัสสาวะ ท่อปัสสาวะ หลอดเลือด เป็นต้น ซึ่งเกิดขึ้นได้น้อยและสามารถรักษาได้
 4. การกลับเป็นซ้ำของเนื้องอก อาจพบได้ในเวลาต่อมา เนื่องจากไม่ได้ตัดมดลูกออกทั้งหมด
 5. เนื้องอกมะเร็งแพร่กระจาย เนื้องอกกล้ำเนื้อมดลูกมีโอกาสเป็นมะเร็งได้น้อยมาก (ร้อยละ 0.22-0.49) การวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งก่อนการผ่าตัดรักษาไม่สามารถทำได้ในผู้ป่วยทุกราย การผ่าตัดนำก้อนออกทั้งก้อนผ่านทาง การผ่าตัดเปิดหน้าท้องหรือการตัดก้อนเป็นชิ้นเล็ก ๆ ก่อนนำออกจากช่องท้อง อาจทำให้เกิดการกระจายของมะเร็งได้ แต่มีโอกาสเกิดได้น้อย
 6. ท่อนำไข่อุดตัน ในกรณีที่ก้อนเนื้องอกอยู่ชิดท่อนำไข่ การผ่าตัดอาจทำให้ท่อนำไข่อุดตันหรือถูกตัดออกไปด้วย
 7. การเกิดลิ่มเลือดอุดตันในหลอดเลือดดำ โดยทั่วไปมักเกิดขึ้นภายใน 2-7 วัน มีอาการปวดบวมและกดเจ็บที่ขา จากการนอนผ่าตัดเป็นเวลานาน ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกับการผ่าตัดแบบอื่น
 8. อาการปวดเรื้อรัง หลังการผ่าตัดอาจมีการปวดเรื้อรังที่ตำแหน่งผ่าตัด แต่จะดีขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป
 9. อาการชา จะดีขึ้นตามลำดับ
 10. อาการอ่อนแรงที่ขา อาจเกิดจากขาถูกกดทับบนเตียงผ่าตัดเป็นเวลานาน ซึ่งส่วนใหญ่จะสามารถหายได้เอง
 11. ผลติดเชื้อ อาจเกิดขึ้นได้บริเวณแผลผ่าตัด ซึ่งมีรักษาหายได้ด้วยการทำแผลและให้ยาปฏิชีวนะ
 12. การตั้งครุฑหลังการผ่าตัด จะเพิ่มความเสี่ยงของแผลมดลูกบริเวณที่ทำผ่าตัดปริแยก แม้จะเกิดขึ้นน้อย แต่ควรคุมกำเนิดไว้ระยะหนึ่งและสอบถามแพทย์ถึงวิธีการคลอดบุตรที่ปลอดภัยหลังการผ่าตัด
- หากท่านมีความผิดปกติหลังการผ่าตัด ควรกลับมาปรึกษาแพทย์ หรือเข้ารับการตรวจที่สถานพยาบาลใกล้บ้าน

หนังสือแสดงความยินยอม/เจตนาเข้ารับ

การผ่าตัดเลาะเนื้องอกกล้ามเนื้อตลกออกจากมดลูก

เขียนที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

เลขที่บัตรประชาชน.....ในฐานะเป็น

ผู้ป่วย ผู้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับในฐานะ.....ของ

ตมย. / นาง / นางสาว.....เลขที่บัตรประชาชน.....

เลขประจำตัวผู้รับบริการของสถานพยาบาล (Hospital number).....

เลขที่ผู้ป่วยใน (Admission number).....หอผู้ป่วย.....

การวินิจฉัยโรค.....ข้อบ่งชี้ในการผ่าตัด.....

การผ่าตัด/หัตถการ

การผ่าตัดเลาะเนื้องอกกล้ามเนื้อตลกออกจากมดลูกโดยเปิดหน้าท้อง

การผ่าตัดเลาะเนื้องอกกล้ามเนื้อตลกออกจากมดลูกโดยผ่านกล้อง

ข้าพเจ้าได้รับทราบคำอธิบายและยินยอมรับการรักษา ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. การผ่าตัดเลาะเนื้องอกมดลูก มีสองชนิด คือ ผ่าตัดเปิดหน้าท้องหรือผ่าตัดผ่านกล้อง
2. การเตรียมตัวก่อนผ่าตัด ขั้นตอนการผ่าตัด
3. ข้อจำกัดของการผ่าตัด ระหว่างการผ่าตัดอาจมีความจำเป็นที่แพทย์จะต้องทำการผ่าตัดเปิดหน้าท้องเพิ่ม เช่นไม่สามารถเอาก้อนเนื้องอกออกได้โดยผ่านกล้อง หรือขณะผ่าตัดพบพยาธิสภาพอย่างอื่นที่ไม่สามารถทำการผ่าตัดผ่านกล้องได้ด้วยความปลอดภัย
4. ภาวะแทรกซ้อน โดยทั่วไปการผ่าตัดเลาะเนื้องอกออกจากมดลูกมีความเสี่ยงน้อย ภาวะแทรกซ้อนที่อาจพบได้ เช่น เสียเลือด อันตรายต่ออวัยวะข้างเคียง แผลติดเชื้อ อากาธา และภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากการได้ยาระงับความรู้สึก

ข้าพเจ้าได้สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและได้อ่านเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวกับการผ่าตัดเลาะเนื้องอกกล้ามเนื้อตลกออกจากมดลูกแล้ว ข้าพเจ้ามีความเข้าใจเป็นอย่างดี โดยปราศจากข้อสงสัย จึงได้แสดงความยินยอม เข้ารับการผ่าตัด

ลงชื่อ.....ผู้ให้ความยินยอม

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ให้คำปรึกษา

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

วันที่...../...../.....เวลา.....น.

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

วันที่...../...../.....เวลา.....น.

หมายเหตุ กรณีที่ผู้ป่วยมีอายุต่ำกว่า 18 ปี และยังไม่ได้สมรสถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีผู้ปกครองลงลายมือชื่อให้ ความยินยอมแทน